

ترور؛ پاسخ اسرائیل به روابط حماس - ایران

در حالی که ماه گذشته، جنبش حماس با شرکت در آشتی ملی اداره غزه را به نهاد خودگردان فلسطین بهره‌ری محمودعباس سپرده بود، طی هفته گذشته حضور رهبران حماس در تهران سبب شگفتی بسیاری از بازیگران منطقه شد. برخی معتقدند، حماس با بازسازی روابطش با جمهوری اسلامی و بازگشت به محور مقاومت، نقش بیشتری در مبارزه با رژیم غاصب صهیونیستی ایفا خواهد کرد. با حسن هانی‌زاده، کارشناس مسائل منطقه درباره حماس و سیاست‌های جدید این گروه فلسطینی گفت‌وگو کرده‌ایم.

به گزارش آران نیوز: برخلاف گذشته که جنبش حماس، روابط حسنه‌ای با جمهوری اسلامی ایران داشت، در چند سال اخیر شاهد دور شدن حماس از ایران بودیم. چرا حماسی‌ها از محور مقاومت دور شدند؟ حماس در طول هفت سال گذشته یعنی از آغاز خیزش‌های عربی و بیداری اسلامی، تلقی نادرستی از این رخدادها داشت. موضعگیری رهبران سابق حماس درباره بحران سوریه برآیند تلقی اشتباه رهبران سابق حماس از شورش‌های سوریه بود و موجب بروز شکاف میان محور مقاومت و حماس شد. در نتیجه، این جنبش ریشه‌دار اسلامی - فلسطینی در انزوای سیاسی و منطقه‌ای قرار گرفت و فاصله دیدگاه‌ها بین حماس و محور مقاومت افزایش یافت.

حالا چرا رهبران این گروه تصمیم به بهبود روابط با ایران گرفته‌اند؟

وضعیتی که در سوریه به وجود آمد و پیشروی محور مقاومت در سوریه و سرکوب گروه‌های تروریستی و این که گروه‌های تروریستی دست‌پرورده آمریکا، اسرائیل و عربستان هستند، موجب شد میان رهبران حماس مخصوصا محمود الزهار و خالد مشعل اختلاف شدیدی بروز کند و این اختلاف به این جا منجر شد که در پیکره مدیریتی حماس، تغییرات اساسی صورت گیرد. خالد مشعل، رئیس سابق دفتر سیاسی حماس از ریاست این دفتر خارج شد و اسماعیل هنیه ریاست این دفتر را به عهده گرفت. همچنین در ترکیب جدید حماس، معاونت دفتر سیاسی به صالح العاروری یکی از رهبران قدرتمند سیاسی و نظامی حماس سپرده شد.

این تغییرات تا این اندازه در سیاستگذاری این گروه نقش داشته که هم با جنبش فتح کنار بیاید و هم به دامن محور مقاومت بازگردد؟

با این تغییرات، چرخشی در سیاست منطقه‌ای و عملیاتی این گروه رخ خواهد داد. در خصوص مسأله آشتی ملی میان فتح و حماس این مسأله برآیند یک ضرورت داخلی بود. نوار غزه طی 12 سال گذشته شاهد شدیدترین محاصره بود و این مسأله باید به نحوی پایان بگیرد. آشتی این دو گروه در شرایطی صورت گرفت که مردم غزه نیازمند یک نوع همکاری بین کرانه غربی و نوار غزه بودند و این آشتی با مدیریت مصر صورت پذیرفت. با وجود این، رژیم صهیونیستی با دو پیش‌شرط سعی در مقابله با آشتی ملی فلسطینیان داشت؛ نخست این که حماس از ایران باید فاصله بگیرد و دیگر آن که حماس باید به فعالیت نظامی‌اش پایان دهد. این دو شرط از سوی حماس رد شد و آمدن رهبران این جنبش از جمله صالح العاروری به ایران در راستای تغییر نگرش حماس برای تحرک جدید در مقابله با رژیم صهیونیستی قابل تجزیه و تحلیل است.

با توجه به آشتی ملی، آیا جنبش فتح بر حماس برای پذیرش شروط رژیم صهیونیستی فشار وارد می‌کند؟

جنبش فتح مسیر جداگانه‌ای را در طول سال‌های گذشته مخصوصا از قرارداد اسلو در سو و ایجاد راهکارهای سازشکارانه با رژیم صهیونیستی و غرب رفت که با بن‌بست مواجه شد. امروز فتح به این نتیجه رسیده که باید اهرم فشاری در کنار فعالیت سیاسی خود داشته باشد. بنابراین حماس را به عنوان اهرم فشار نظامی علیه رژیم صهیونیستی تلقی می‌کند. دیدگاه حماس و فتح کاملا تفاوت دارد. برخلاف فتح که معتقد است راهکارهای سیاسی باید مورد توجه قرار گیرد، جنبش حماس امید به راهکارهای مسالمت‌آمیز برای تشکیل یک کشور مستقل فلسطینی را بیهوده می‌داند و به فشار بر اسرائیل عقیده دارد. در واقع، این دو مقوله در موازات هم حرکت می‌کنند.

بنابراین چرخش حماس به طرف ایران بر اساس مصلحت فعلی این گروه است یا باور به ثابت قدمی ایران در حمایت از این جنبش؟

حماس پس از یک تجربه تلخ هفت ساله در عرصه داخلی و منطقه‌ای به این نتیجه رسید که جمهوری اسلامی ایران تنها پایگاه محکم دفاع از ملت فلسطین تلقی می‌شود. رویکرد و گرایش سابق حماس به سمت عربستان سعودی، قطر و ترکیه موجب شد، این جنبش به این نتیجه برسد که سه کشور قطر، عربستان و ترکیه صرفا درصدد استفاده ابزاری از حماس بودند. در طول هفت سال گذشته، ثابت شد عربستان روابط کاملا آشکاری با رژیم صهیونیستی برقرار کرده. قطر با شرایط فعلی تحت فشار قرار دارد و ترکیه هم مسیر خود را از حماس جدا کرده است. بنابراین بازگشت حماس به قاعده و پایگاه اصلی که جمهوری اسلامی ایران است، نوعی بازنگری در سیاست‌های حماس تلقی می‌شود. جمهوری اسلامی به مسأله فلسطین به صورت آرمانی، انسانی و اسلامی نگاه می‌کند و تحت هیچ شرایطی نمی‌تواند از ملت فلسطین چشم‌پوشی کند و همواره درصدد کمک به ملت فلسطین

است. نگاه این کشور به جنبش‌های فلسطینی نگاه ابزاری نیست بلکه برآیند آرمانی است که انقلاب اسلامی آن را تصویب کرده است.

با چرخش حماس به سمت ایران، واکنش اسرائیل را چگونه پیش‌بینی می‌کنید؟

واکنش اسرائیل تند خواهد بود و مخصوصاً درصدد حذف فیزیکی رهبران حماس برخواهد آمد و موضعگیری سختی خواهد داشت. یکی از اقدامات این رژیم در آینده احتمالاً حذف صالح العاروری از دفتر حماس است که جنبش حماس نخواهد پذیرفت و به مبارزات خود ادامه خواهد داد. او نزدیک 20 سال از عمرش را در زندان‌های رژیم صهیونیستی گذرانده و از تجربه نظامی و میدانی بسیار بالایی برخوردار است.

با توجه به این که حماس در آشتی ملی برای حضور در دولت فلسطینی سهم‌خواهی نکرده است، به نظر شما نقش این گروه در آینده فلسطین چیست؟

فشارهای داخلی، حملات اسرائیل و قطع کمک‌های مالی کشورهای عربی به حماس، همه سبب شده که حماس نتواند در دولت فعلی نقش داشته باشد و دولت را به تشکیلات خودگردان سپرده و خود حماس هم به سمت راهکارهای مبارزه و تقابل با رژیم صهیونیستی حرکت خواهد کرد، اما زمان و مکان آن را دولتمردان حماس و فتح تعیین خواهند کرد.
کمیل انتظاری